

צריך לרוץ כדי לענות אמן יהא שמיה רבא

"ואילו היו יודעים... גודל שכר עניית אמן, ואמן יהא שמיה רבא, ברכו וקדושה, היו רודפים לילך ולשמוע ולענות, כאשר ירדוף הקורא בהרים והיו ששים על ענייה אחת כמוצא שלל רב"

(פלא יועץ, עניית אמן, כתר מלוכה עמ' ככ"ה)

מה יעשה האדם להציל את עצמו ואת בניו מכל מיני חולאים רעים ומיתות משונות ר"ל?

כתב בספר הגן ודרך משה (יום ט"ה) וזה לשונו: אחי ורעי אם תרצו להציל עצמכם מן הדבר, בר מינן, וגם בניכם הקטנים שלא ימותו, חס ושלום, במיתות משונות רחמנא לצלן, מנעו עצמכם מן ההגיון, רוצה לומר שלא תדברו חס ושלום בבית הכנסת שום דבר בטל.

ובשל"ה מזהיר מאוד שצריך לברוח עם בניו הקטנים כשיש במקום ההוא מחלה המדבקת, ואם אינם רוצים לברוח עם הילדים הוו עתידים לעמוד עם בניכם לדין, שהם גרמו לבניהם שימותו, ובעונותינו הרבים בזה גרמו האכות שדברו בבית הכנסת, ועכשיו בעונותינו הרבים כמעט רובם ככולם נכשלים בדבר הזה ונעשה להם כהתר, וגדולי הדור נכשלים בזה בעונותינו הרבים.

והנה, באתי לעורר לבביכם הטהורים וכל רבני ארץ ומורי צדק בכל קהלות וישובים לגזור על השמש להזהיר העם בשעת התפלה שלא ידברו, דהיינו שיצוה להכריז "שתיקה יפה בשעת התפלה" ואז יהיה להם שיבה טובה שהוא ראשי תבות שתיקה יפה בשעת התפלה.

וכל אדם יזהר מאוד בתשובה קלה כזו, ואף אם כבר דיבר יהיה לו תקון גדול מהיום והלאה על ידי שיגער בחבירו, והחירב מוטל עליו לגעור בחבירו כמו שאיתא בשלחן ערוך (סימן קכ"ד), ונראה לי כוונת השלחן ערוך שהוא כמו רוצה שנהרגים על ידו כמה בניו.

ובזה יובן הפסוק: לשוא הפיתי את בניכם מוסר לא לקחו, רוצה לומר שלא לקחו מוסר והיו מדברים בבית הכנסת כנ"ל, ועל כן חטאם גדול כמו חטא קין שהרג לאחיו, וגדול היה עונו מנשא, עונו נמי גדול וגדול כח התשובה שיזכה לעצמו ומזכה לאחרים עמו, וזדונותיכם נעשה לכם כזכויות ונברא לכם מלאכי רחמים, ותגרמו חיים לכם ולבניכם אחריכם בטוב ובנעימים אמן, עד כאן לשונו.

וחייב אדם להשכים לבית הכנסת, שכך אמרו רז"ל, כל המשכים ומעריב לבית הכנסת, מאריך ימים. ועוד אמרו וברכות מה ב) הנמנה מעשרה ראשונים, נוטל כנגד כולם. וההולך בוקר וערב לבית הכנסת בעולם הזה, זוכה לעשות כן בבית המקדש, שנאמר (תהלים פ"ד ה) אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה, (מדרש רבה תבוא). והאזהב לילך לבית הכנסת, אזהב להקדוש ברוך הוא, שנאמר (שם פ"ד ב) מה ידירות משכנותיך ה' צבאות.

(רבינו יונה)